

BERG, GUSTAF

**Från hembygds- till världsbild : några tankar
och notiser om filmen i skolundervisningen
och folkbildningsarbetet / av Gustaf Berg**

Stockholm : Zetterlund & Thelander
1922

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

GUSTAF BERG

Från hembygds-
till världsbild

Några tankar och notiser om filmen i skolundervisningen och folkbildningsarbetet

samt

Supplement

till

Katalog över skolfilmer

tilgängliga genom

A. B. Svensk Filmindustris
Skolfilmavdelning.

Text
Bergström
(1911)

Kungl. biblioteket

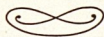
0 0000 000030530

FRÅN HEMBYGDS- TILL VÄRLDSBILD

NÅGRA TANKAR OCH NOTISER OM
FILMEN I SKOLUNDERVISNINGEN
OCH FOLKBILDNINGSSARBETET

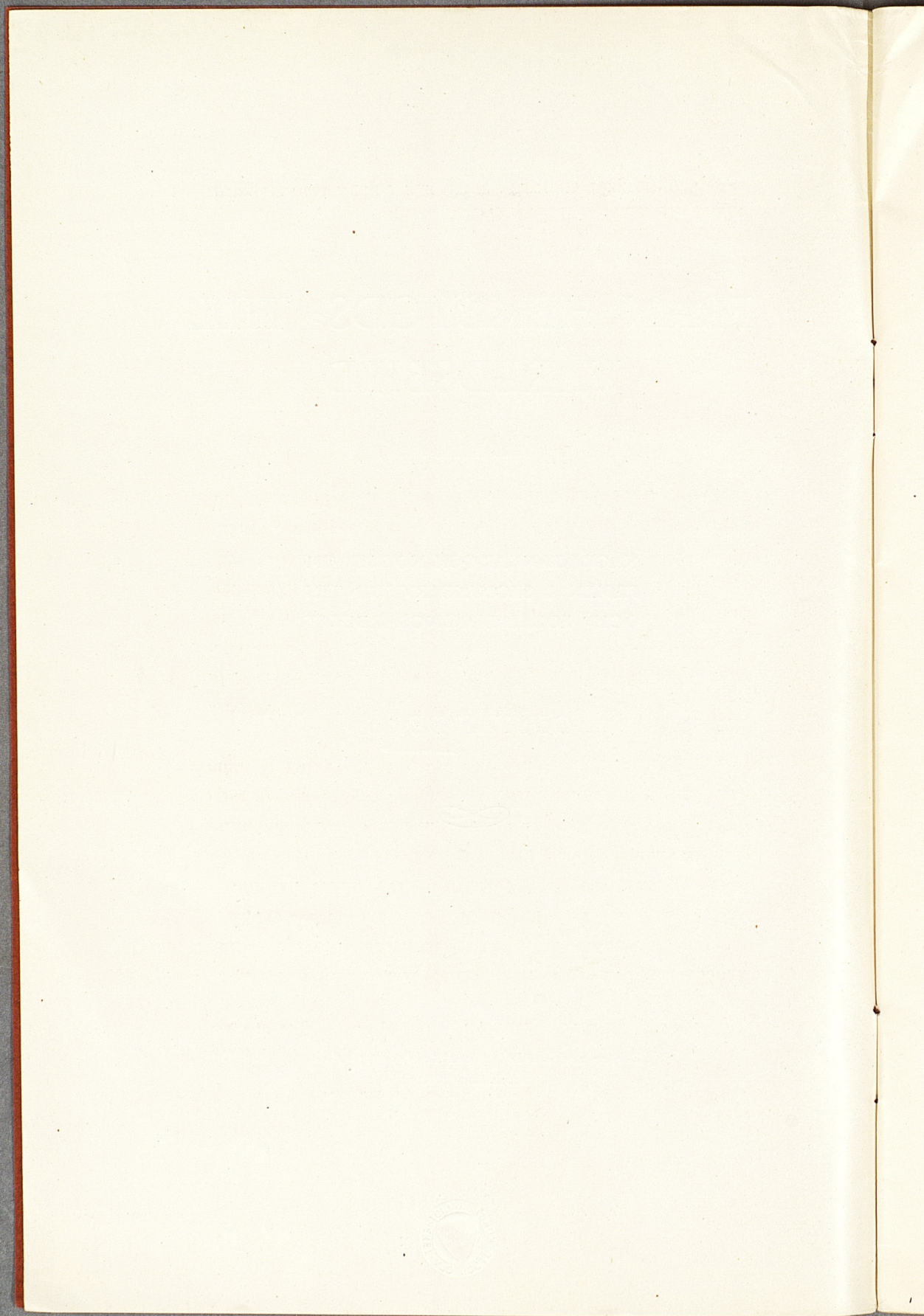
AV

GUSTAF BERG

*Zetterlund & Thelanders Boktryckeri-A.-B.
Stockholm 1922.*

Vägen till självförvärvad kunskap har sin naturliga utgångspunkt i den enskildes tidigaste och närmaste omgivning. Genom vidgade iakttagelser och erfarenhetsrön leder den ut över angränsande fält och, efter omständigheterna, mer eller mindre vida i världen. Den vägen ha vi alla att vandra, och under denna vandring, som räcker hela livet eller åtminstone så länge mottagligheten varar, sträva vi från hem- och hembygdsbilden mot en allt fullständigare och innehållsrikare världsbild.*)

För det metodiska kunskapsmeddelandet gäller samma lag. Till pedagogiskt uttryck har den dock kommit först i senare tid. Den svenska folkskolans modärnt lagda kursplan fastlår som en av sina grundläggande regler att "genom planmässiga, av barnen i deras omgivning gjorda iakttagelser och genom till dessa knutna enkla beskrivningar och berättelser — — — för barnen förmedla övergången från hemmet till skolan, utveckla deras iakttagelse-

*) Vi taga här icke "världsbild" i djupare metafysisk bemärkelse utan såsom en sammanfattning av det mått av kunskap om yttervärlden, som skolan och fortbildningen i livet tillsammans skänka, alltså ungefär liktydligt med allmänbildning.

förmåga, ordna och vidga deras föreställningskrets och giva dem tillfälle till övning i att på olika sätt giva uttryck åt sina föreställningar". Folkskolan vill med andra ord sätta en fyllig och pietetsfull hembygdsbild som bakgrund för den världsbild, vartill den har att öppna en första utsikt.

Det är ingen tillfällighet att jämsides med denna pedagogiska princip framträder krav på *åskådlighet* i undervisningen. Hur enkelt och självklart detta krav kan synas oss, veta vi ju väl att det är först i våra barns tid åskådningen kommit till sin rätt i undervisningen. Teknikens utveckling spelar en stor roll härvidlag. Det är först sedan goda illustrativa reproduktionssätt vunnits, som åskådningsmetoden kunnat slå helt igenom. En blick tillbaka blott på läroboksillustreringens framsteg genom mindre än ett halvt århundrade klarlägger åtskilligt härom. Under de senaste årtiondena ha härtill kommit nya illustrationsformer och tekniska hjälpmedel för åskådliggörande i bild. Det kan vara nog att erinra om steget från planschen till skioptikonet, som ledde in på nya banor för kunskapsstoffets framförande till tjänst för specialundervisningen såväl som för allmänbildningen. Ett nytt stort steg framåt bildar *kinematografen*, vardagligare uttryckt: filmen.

Filmen är en företeelse som insmälts i allmänna medvetandet mest tack vare biografen. Dess betydelse för folkundervisningen och för bildningsarbetet över huvud har länge undanskymts av dess mera i ögonen fallande möjligheter som folkförströelse, affärsobjekt o. s. v. Men småningom har det klarnat, att *filmen* — liksom t. ex. boktrycket — *är vad man gör den till*, låter sig begagnas för vad som helst, däribland också som ett i vissa hänseenden överlägset åskådningsmedel i undervisningen.

Hembygdsprincipen med därtill hörande åskådningsundervisning har på några håll blivit misskänd och förlöjligad, mest kanske på grund av oförstående och tafatt tillämpning i särskilda fall. Men rätt fattad, erkännes den nog även av lekmän som naturlig och förnuftig. Huru som helst därmed, utvecklingslinjen från hembygdsbild till världsbild innebär i alla händelser ett program just som skrivet för filmens inpassning i undervisningen.

Ju mera anknytning till hembilden, desto mera innebörd i den fjärrare bilden. Det är inte meningen att den ena skall undantränga den andra, fastmera att, filmtekniskt talat, den senare skall "inkopieras" på den förra. I ämnet hembygds-kunskap har filmen alltså sin första frändskap. Hembygdsbegreppet får då av praktiska skäl icke fattas för snävt, och det gör ej heller folkskoleplanen. "Hembygdsundervisningens anslutning till barnens omgivning bör ej hindra att man, då osökt anledning därtill gives, i förbindelse med densamma upptager även sådant som ligger barnen mera fjärran i rummet och tiden; dylika fantasiutflykter från undervisningens egentliga område äro tvärtom att förorda i de fall, barnens uppfattning av hembygdens förhållanden därigenom göres mera rik och levande", säger kursplanen, och denna anvisning låter sig även med fördel omvändas så, att dylika fantasiutflykter leda till en mera rik och levande världsbild ju mera de utgå från en fast och klar hembygdsbild. Kursplanen förordar också, att undervisningen "i så stor utsträckning som möjligt bör grundas på barnens egna iakttagelser", varvid "i den mån lämpligen ske kan, olika sinnen böra tagas i anspråk". Planschens betydelse framhålls i detta sammanhang, men filmen är ju en livs levande plansch! Även undervisningsutflykter anbefallas, och till

dessa utflykter inom ortens trängre ram fogar sig den snart sagt obegränsade utflykten per film som ett ovärderligt komplement. Själva den ljusomstrålade skolresan — om också utsträckt till grannländerna — möter dock på rätt nära håll sin gräns. Undervisningsutflykten i film har universum för sig. Filmen kommer där till lärjungefantasien som en frigörelse. Mindre seriöst men mera målande skulle det kanske kunna sägas, att filmutflykten är för barnfantasier som för den betande ungfålen att för en stund lösas från tjudret och få löpa fritt i hagen.

Den rena hemortsbilden i film kan vid första ögonkastet synas överflödigt; med verkligheten själv kan ju icke filmen konkurrera. Men det saknar dock icke betydelse att barnen få göra sina egna rön, huru en dem närliggande verklighet presenterar sig i kinematografisk återgivning. Vidga vi hemortsbegreppet till hemprovinsen, så framträder redan filmens förmåga av översikt, att ge en mera samlad vy över landskapskaraktären än den man får t. ex. från kupéfönstret. Landskapsresan i film förenar fotvandringens obundenhet med bilens snabbhet. I vårt vidsträckta land har filmen en väldig uppgift i att göra landets barn mera hemmastadda i det större hemmet, fosterlandet, med dess skiftande natur, levnadsvillkor, näringsliv och mera sådant, som det stora flertalet icke blir i tillfälle att studera direkt efter naturen. För att taga blott ett enda exempel: hur många av Sveriges 6,000,000 innevånare är det inte som aldrig med egna ögon få se landets huvudstad? Kanske de fem miljonerna, säkert åtminstone de fyra. I hembygdsundervisningen bör då ovillkorligen ingå så mycken kännedom om rikets huvudstad och största stad, att landets invånare i gemen få en någorlunda konkret bild av dess läge, bebyggelse, gatuliv

o. dyl. Svårligen skulle man på bättre sätt än genom filmen kunna inpräglä en sådan bild.

De bryggor, som folkskolans kursplan slår mellan hembygdskunskapen och de övriga skolämnena, äro lika många riktlinjer för filmens metodiska utnyttjande i undervisningen. I min lilla skrift om "Filmen och folkundervisningen" har detta något närmare behandlats. Det kan emellertid icke nog understrykas, att kursplanens detaljer och ämnesindelning icke böra få undanskymma det allmänbildningsmål, som gäller för medborgarskolan, och som kommer att gälla antingen den kallas bottenskola, enhetsskola eller någonting annat. Man får icke vara så schematiskt bunden, att man undervärderar eller rent av undviker den kunskap, som vinnes liksom på köpet och vid sidan av den metodologiskt utstakade linjen. I förstärkt grad gäller detta filmens användning i det friare folkbildningsarbetet, där den sakta men säkert vinner insteg och börjar betraktas som en vän och bundsförvant efter att tidigare ha misstrots och misskänts som en skadlig konkurrent.

Vilka resurser filmen numera kan ställa i de särskilda undervisningsgrenarnas tjänst framgår utav Svensk Filmindustris skolfilmkatalog. *) För lärare som begagna sig av filmen i undervisningen ha katalogens uppgifter visat sig utgöra tillräcklig vägledning. Sammanfattningsvis må det påpekas att geografin med däruti inbegripna specialiteter såsom etnografi, djur- och växtgeografi m. m. utgör skolfilmens största och mest givande fält. Det tidsenliga målet

*) I förbigående kan nämnas, att katalogens 2:dra upplaga, som kan motses under år 1923, torde komma att uppvisa en nära fördubblad filmstock. Intresserade kunna redan nu få en inblick i nyförvärven genom det i detta häfte intagna förberedande supplementet.

för geografiundervisningen angives av Skolkommissionen i dess grunder till kursplan för realskolan så, att lärjungarna skola få "en samlad, i möjligaste mån åskådlig, bild av jordytan, dess natur och därav betingade befolknings- och näringsförhållanden", med andra ord något som för geografins del ansluter sig till vad vi inlägga i "världsbild". Orden "i möjligaste mån åskådlig" utgöra en ny tillsats, en skärpning av den tidigare formuleringen, och kommissionen säger sig därmed ha velat "betona vikten av att undervisningen för att bliva verkligt levande och fruktbringande bör *i största möjliga utsträckning* betjäna sig av ej blott kartor utan även annan åskådningsmateriell, såsom naturföremål och etnografiska föremål, planscher, fotografier, skioptikon- och *andra bilder av olika slag*". (Kursiveringarna gjorda här. Och inom samma parentes, vad menas här med "andra bilder"? Eller, med andra ord: vadan denna kringgående rörelse kring de kinematografiska bilderna "av olika slag" i en eljes så modärn uppläggning av undervisningsproblemen? Måne helt enkelt förbiseende på grund av otillräcklig kännedom om skolfilmens nutida tillgångar, dess arter och möjligheter?) I ett annat sammanhang fäster Skolkommissionen uppmärksamheten på de geografiska läroböckernas traditionella uppställning, varigenom lärjungarnas uppmärksamhet hittills alltför mycket inriktats på den politiska indelningen; särskilt har inom de främmande världsdelarna koloniernas fördelning på de europeiska makterna undanträngt den naturliga samhörigheten mellan de olika områdena. Det bör, säger kommissionen, vara en uppgift för undervisningen — det gäller då närmast gymnasieundervisningen i allmän fysisk geografi — att framhålla och karaktärisera *de naturgeografiska områdena*. Den rent geo-

grafiska filmerna har redan tidigt inriktat sig härpå, t. ex. ifråga om det afrikansk-asiatiska öken- och stäppområdet, medelhavsområdet, alpkomplexet, polarländerna och mera sådant.

Biologien med sina underavdelningar kommer som god andre hos skolfilmerna. Den levande djurbilden, vare sig det är fråga om krypen i närmaste skogsbacke eller djungelns och präriens bestar, slår varje annan återgivningsform. Filmerna gör också som intet annat åskådningsmedel rättvisa åt den djurgeografiska synpunkten, vars vikt Skolkommisionen understryker; likaså åt den växtgeografiska o. s. v. hela raden igenom. Ty filmerna ger föremålen den så att säga förankring i deras rätta miljö, som kommer verklighetens egen närmast. Historieundervisningen kommer filmerna i en framtid att levandegöra på ett sätt, som vi väl kunna ana men knappast överskatta, då den kan från och med våra dagar tillhandagå de efterkommande med fullt naturtrogna skildringar icke blott av viktigare representativa tilldragelser utan även av livets gång i vardagslag. Filmerna har just i de brytningstider mellan gammalt och nytt, vari vi leva, enligt sakens natur fått sig ålagd en omfattande uppgift som kulturhistorisk konserverator. Ett exempel härpå utgör en serie på ett 30-tal filmer, som Svensk Filmindustri upptagit i samarbete med Göteborgsutställningen, över sådana utdöende hantverk, hemindustrier o. d. i västra Sverige, som tidigare satt sin särprägel på hela bygder men numera utövas blott av ett fåtal åldringar, vilkas yrkeskunskap när som helst kan gå med dem i graven. Till ämnen sådana som fysik, kemi, astronomi o. s. v. finnes det också kinematografiskt åskådningsmaterial av värde, icke minst för skolor vilkas utrust-

ning med annan undervisningsmaterieell i dessa stycken är mindre väl tillgodosedd. I matematiken kan filmen suppleras, vad där i motsats till andra läroämnen saknas, nämligen läsebok. Till och med så pass abstrakta ting som Einsteins relativitetsteori ha ju låtit sig framställas i film. Icke ens för religionskunskapen saknar skolfilmerna betydelse. De rekonstruktiva filmer på bibliskt historiska motiv, som hittills sett dagen, kunna väl i detta sammanhang frånses, då de näppeligen hållit måttet. Men autentiska nutida ortsbilder från den bibliska historiens händelsecentra med där kvarstående minnesmärken från den förkristna och den tidigaste kristna tiden och bilder ur det liv, som delvis tämligen oberört av årtusendenas växlingar fortlever där än i dag, göra ovillkorligen händelseinnehållet fattbarare för barnen och stödja lärarens förklaringar av den miljö, vari den kristna religionshistorien bottnar. Särskilt under nuvarande läro- och läroboksförbistring torde dylika bilder vara till hjälp.

Ett genomgående av en skolfilmkatalog som den nämnda ger vid handen, att det egentligen är fyra produktionsländer som spela nämnvärdare roll. Där kommer då *Amerika*, "filmlandet", med sin även på detta område betydande alstring. Denna är liksom den amerikanska filmproduktionen i det hela ganska ojämn och bjuder både på det allra bästa och sådant som är mindrevärdigt. Tekniskt håller den sig alltigenom på högt plan. *Tyskland* är på skolfilmens område liksom i sin framställningsmetod i allmänhet grundligt, grundligt och åter grundligt. Vederhäftigheten slår stundom över i pedanteri och tyngd. Den rent nationella och lokala synvinkeln gör sig också starkt gällande, stundom i en grad som gör resp. filmer användbara endast

inom hemlandet. Den *franska* skolfilmen bär sin nationalitetsprägel av grace och smak, i enstaka fall på bekostnad av grundligheten. Det fjärde produktionslandet är *Sverige*, som tack vare Svensk Filmindustri (med sina föregångare Svenska Biografteatern, Skandia m. fl.) har frambringat en förhållandevis synnerligt omfångsrik filmstock med användbarhet också i skolan och bildningsarbetet.

Det ligger allra största vikt på detta, att ha en egen inländsk produktion. Detta inses ju redan vid tanken på hemortsbilderna, den geografiska bilden från eget land och bilderna ur dess kultur och arbetsliv över huvud. En liten början är gjord till systematisk hembygdsfilmning med tanke på att småningom nå till alla landsdelar, i den mån förhållandena medgiva och lämpliga krafter låta sig intresseras för medverkan; det bör vara personer som icke blott *känna* utan även *känna för* den bygd, som det i det särskilda fallet är fråga om.

Men hembygdssynvinkeln upphör ingalunda vid riksgränsen. Kursplanen gör ett särdeles beaktansvärt påpekande, då den ger anvisning om att i den geografiska undervisningen uppmärksamma svenska forskningresandes färdevägar. Detsamma är just vad den svenska filmen har gjort; ett aktuellt exempel är bildserien "Med prins Vilhelm på afrikanska jaktstigar". Och filmen själv har utrustat egna expeditioner sådana som Svensk Filmindustris kamerakaravan genom Central-Afrika med dess resultat: den stora filmen "Bland vildar och vilda djur" samt en hel grupp specialfilmer. En tysk vetenskapsman, som själv för ett franskt filmföretags räkning före krigsåren med filmkameran tågat samma led, skrev nyligen efter att ha sett denna film och frågade, vilka trollerimedel som stått till Svensk

Filmindustris förfogande och med vilkas hjälp man lyckats få djuren att samlas vid vattenställena i dagsljus, hur man kunnat tränga dem så in på livet att nästan varje hårstrå kan räknas o. s. v. Här skall nu icke avslöjas vilka dessa trollerimedel varit, det må vara nog att den samvetsgrannhet i arbetet, tekniska skicklighet och plikttrogna uthållighet från kameramannens och biträdande vetenskapsmäns sida, som avspeglar sig i denna film, överallt i världen framkallat beundran för de svenska karaktärsdragen i detta företag. Senast tog sig denna beundran de mest smickrande uttryck, då hertig Adolph Friedrich av Mecklenburg, själv forskningsresande på samma trade, vid sitt Stockholmsbesök utbad sig tillfälle att se dessa filmer, vilka på honom gjorde utomordentligt intryck. Säkert är att en film sådan som denna ger mera kunskap om och intimare inblick i både vildars och vilda djurs levnadsförhållanden i det inre av de svartas världsdal än tjugotals reseskildringar i ord, förutom en del annat kunskapsstoff på köpet. Liknande expeditioner kunde uppräknas: till polartrakterna, till Kina och Tibet o. s. v. Det har sagts om filmen att den är "den fattiges opera, hans bil och hans utländska resa". Man skulle kunna i stället för den "utländska resan" sätta hans studieresa jorden runt. Ty filmen löser ju här det gamla problemet att låta berget komma till Muhammed, när Muhammed inte har tillfälle att komma till berget.

Naturligtvis är icke med det sagda avsett att underkänna den geografiska, etnografiska eller vilken annan undervisande film som helst av utländskt ursprung. Den kan vara objektivet läröräk den också, och intet land, allra minst ett land med Sveriges resurser, kan ensamt taga på sig uppgiften att genomforska jordens alla hörn eller bearbeta vetenska-

pens alla fält. Men det kan icke nog kraftigt understrykas, speciellt beträffande den geografiska och etnografiska, delvis även den biologiska filmen, att det svenska ögat bakom kameran har en särskild förmåga att se och välja stoffet liksom från den svenske åskådarens ståndpunkt och att häri ligger en avgjord styrka. Ett verkligt skolexempel på hembygdssynvinkelns och hemlandsproduktionens betydelse är Bengt Bergs jaktfärd icke med bössa men med filmkamera förra vintern till Nilländerna, vilken avkastat en dubbel filmserie "Som flyttfågel i Afrika". Man får här följa våra egna fåglar, större och mindre, på deras luftiga färd. Den lilla sädesärlan, som sprang i somras i boet hos örnens ungar i den svenska skogen, gungar nu på ett strå "i Egypti land", där pyramiden speglar sig i Nilens vatten. Man ser henne beställsamt vipa omkring alldeles som här hemma, men nu bland jättestora krokodiler. Där bredvid ha vi de svenska tranorna, som i tusental samlas på Vita Nilens stränder tillsammans med krontranor från Afrika och jungfrutranor från Asien. Den ena bilden upp-rullas efter den andra, så fullproppad av fågelsvärmar att man intè skulle tro det vara möjligt och verkligt, om man icke hade kamerans ojävaktiga vittnesbörd.

Det måste alltid framhållas till undvikande av varje missförstånd, att filmen icke vill eller kan ensam giva vare sig hembygds- eller världsbilden dess hela innehåll eller bestämning. Den endast vill vara ett hjälpmedel som andra, men med företräden *på vissa områden* och *i vissa avseenden* framför andra. Dessa företräden ligga till en början i förmågan att inrymma en ojämförlig innehålls- och detaljrikedom samt i den kontrollerbara verklighetstroheten men framför allt i förmågan att illusoriskt återgiva förändringen,

rörelsen, en utveckling i dess på varandra följande faser, själva livet. Alldeles utan konkurrens är filmen då det gäller tidsanalys. Kinematografen själv är baserad på en "ofullkomlighet" hos ögat, som gör att detta endast kan särskilja ett begränsat antal på varandra följande intryck. Kinematografkameran kan däremot inregistrera ett ofantligt mycket större antal snabbt på varandra följande bilder, upp till 50,000, ja ända till 100,000 i sekunden. Därigenom blir den i tillfälle att utfylla den begränsning hos det mänskliga ögat, som den själv har att tacka för sin tillvaro. Det låter sig med andra ord göra att i det för ögat lämpliga tempot studera och särskilja dessa hart när ofattligt snabba bildväxlingar. Man kan exempelvis följa gevärskulan på hennes bana i sakta mak genom rymden och in i målet. Filmen kan alltså fungera som ett tidens förstoringsglas. Omvänt kan man med kinematografens hjälp sammantränga ett tidsförlopp, så att man kan följa, låt oss säga, en växts utveckling genom blomning och fruktsättning på lika många minuter som själva utvecklingen kräver dagar, veckor eller månader. Det säger sig ju självt, vilken mångsidig betydelse denna kinematografens förmåga kan ha icke blott för det vetenskapliga forskningsarbetet utan i lika hög grad för meddelandet av dess resultat. Likaså bör det beaktas, vilka fördelar filmen erbjuder genom sammanställningen av kamera och mikroskop, då den möjliggör för en hel församling att på en gång blicka in i det "osynligas" underbara värld. Slutligen må ej heller förglömmas det fängslande i själva framställningssättet, som ligger däri att filmen så att säga dramatiserar sitt stoff.

Hur skall man nu kunna förklara att ett sådant hjälpmedel i skolundervisning och annan bildningsverksamhet hit-

tilldags jämförelsevis föga kommit till användning? Först har man ju att räkna med den allmänt mänskliga trögheten och obeslutsamheten inför det nya och oprövade. Vidare kanske med en särskild fackligt pedagogisk konservatism och benägenhet att avvakta uttrycklig auktorisation. (Jämför de hittillsvarande kursplanernas och Skolkommissionens "andra bilder av olika slag"!)

Dessa hinder höra till dem som efter hand måste giva vika och — det visar sig dag för dag alltmera — i stor utsträckning giva vika. De praktiska anordningarna ha också mångenstädes ställt krav som varit svåra att möta men efter hand betydligt lättats. Sedan landsbygden i stor utsträckning elektrifierats, och sedan den eldriskfria skolfilmmaskinen för bildprojektion kan sägas vara fullt utexperimenterad, är läget betydligt förbättrat. Kostnadsfrågan spelar också in; från det allmännas sida har ju så gott som ingenting gjorts för att avhjälpa svårigheterna i sådant hänseende, ehuru det kunde tyckas rimligt att de kommuner, som genom nöjesskatten draga inkomst av filmverksamheten — för hela riket omkring 3,000,000 kronor årligen — kunde anslå någon liten del härav till sina skolor och bildningsanstalter för att möjliggöra för dem att skaffa sig apparater och hyra undervisningsfilm.

Ett säreget hinder för skolfilmverksamhet leder sitt ursprung från vissa ensidiga riktningar inom de tyska former av "Kinoreformbewegung", vilka företrädesvis sysslat med värdefilmfrågor mot bakgrunden av ett intresse att neutralisera "biografens skadliga verkningar". Denna problemställning har gått igen även i vårt land och bidragit till att åtskilligt snedvrída hela frågan. Det är nödvändigt att klargöra för sig — och detta torde numera tämligen all-

mänt inses och medgivas, både i Tyskland och här — att man på det sättet sammanblandar två olika begrepp. Att förbättra biografen är gott och lovvärt, men det låter sig för visso icke göra på *den* vägen att man förvandlar nöjesbiografen till en lektionsinrättning. Hur skulle det vara om man ogillade den allmännast gängse nöjeslitteraturen och tänkte sig att "reformera" denna genom upprättandet av läroboksbibliotek, till vilka man inbjöde allmänheten att vända sig för tillfredsställande av sitt begär efter underhållning? Troligen skulle ingen förständig människa vänta sig något resultat därav, och lika litet resultat kan en analogt lagd kinoreformrörelse uppnå. Det enda samband som består mellan biografen och skolfilmen är det att biografen hittills möjliggjort och även i fortsättningen, så vida inte dess verksamhetsfrihet på otjänligt sätt åtstrypes, torde komma att bidra till att möjliggöra framställandet av filmer, lämpade för undervisningsbruk, samt att biografen vid sidan om sin ordinarie verksamhet kan under en övergångsperiod erbjuda sina "resurser av installerade maskiner, lokaler och teknisk sakkunskap" till skolornas tjänst.

Härmed må icke vara sagt, att icke de s. k. kinoreformvännerna också inlagt mycken förtjänst om värdefilmen, däribland skolfilmen, framför allt då om lösandet av dess teoretiska problem. Men de ha låtit det bästa bli det godas fiende och därmed fördröjt den rent experimentella utvecklingen. Många tecken tyda på att man inom skolvärlden är färdig med den ståndpunkten. I varje fall visar det sig tydligt och klart, att där ett verkligt intresse i förening med nödig energi finnes hos läraren, där komma de teoretiska och praktiska svårigheterna till korta. I synnerhet på allra sista tiden har man kunnat iakttaga, att intresset befinner

sig i en allmän och stark stegring, i synnerhet kanske inom folkskolevärlden och folkbildningskretsarna ute i landet men också i läroverken. Intresset börjar nästan få något av en "rörelse" över sig, och denna rörelse skall nog med tiden taga makt över byråkratisk likgiltighet och andra fördomar mot skolfilmen, där sådana på sina håll ännu leva kvar. Man har därför rätt till förtröstan på att filmen skall snart nog i alla landets delar få hjälpa till att hos det uppväxande släktet i sinne och minne inpräglade en fast och pietetsfull hembygdsbild samt i sin mån bidra till att göra dess världsbild klarare och rikare.

Några notiser från skolfilmverksamheten.

Till Svensk Filmindustris skolfilmavdelning ingår dagligen ett tiotal förfrågningar eller mera om sätt, villkor o. d. för erhållande av skolfilmprogram. I regel utgå dessa förfrågningar från intresserade enskilda *lärare* och kunna besvaras ungefärligen som följer:

I anledning av ärade förfrågan angående villkoren för hyrande av våra skolfilmer få vi nöjet meddela, att vi betingat oss ett pris vid lån av enstaka filmer av endast 5 öre per meter och uppspelning. Sammansatta program om 1.200 meter å 1.500 meter (en och en kvarts å en och en halv timma) eller däröver kunna levereras till ett pris av 50 kr. per förevisning, vid regelbunden leverans ännu billigare. I båda fallen tillkommer frakt. Förutsättningen är att skolan, förevisningsinstitutet e. d. själv disponerar maskin och kompetent maskinist. Där så ej är fallet, torde överenskommelse kunna träffas med biografägare på platsen. Katalog över skolfilmer bifogas.

Likaså komma ofta förfrågningar från intresserade *biografmän*. Huvudinnehållet av svaren kan sammanfattas i följande:

Skolfilmförevisningarna äro icke att förblanda med de vanliga söndagsmatinéerna eller "barnprogram" i största allmänhet. Meningen är att de skola äga rum å vardagar och å tider, då biografen icke begagnas för vanliga föreställningar. De anordnas efter samråd med skolorna på platsen och under sådana

förutsättningar, att skolorna ungefärligen fylla lokalen vid varje förevisning. Priserna kunna då allt efter de lokala omkostnaderna sättas till 35 å (lägst) 25 öre pr folkskolebarn och 50 å (lägst) 35 öre pr läroverksbarn. Vissa procent medellösa barn böra få gratis tillträde.

Vi sammansätta och föreslå program, som kunna erhållas ett pr månad, ett pr fjortonde dag e. d. Då skolorna uttrycka särskilda önskningsar, böra dessa meddelas oss, då vi i möjligaste mån tillmötesgå desamma. Programmen böra vara c:a 1.250 mtr långa. Musik torde i regel icke vara erforderlig. Bättre är om någon av lärarna åtager sig att hålla ett inledningsanförande och förklaringar under förevisningens gång. Där så önskas, kan ett skämtnummer till avslutning insättas i programmet. Till detta bör om möjligt förekomma musikackompanjemang.

I vissa fall har från skolors sida påpekats, att program kunna fås billigare från Svenska Skolmuseet, och i Halmstadspresen omnämndes nyligen detta förhållande i den formen, att film från Svensk Filmindustri "ställer sig dyrare" än från Svenska Skolmuseet, "men i gengäld synes dess (Svensk Filmindustri) urval av filmer vara rikligare".

Med anledning härav blir det nödvändigt betona, att Svenska Skolmuseets lilla och av ett flertal till oss inkomna uttalanden att döma tämligen uttjänta förråd av filmer i huvudsak skänkts eller överlåtits för mycket ringa pris för några år sedan av enskilda filmbyråer, däribland framför allt Svensk Filmindustri filmbyråer, samt att Skolmuseet åtnjuter anslag för sin filmverksamhet. Svensk Filmindustri måste betala sina filmer till fulla värdet, resp. för dryga kostnader själv framställa dem — och utan nya svenska filmer, vad bleve det för slags skolfilm i Sverige? — samt åtnjuter inte något statsunderstöd. Följden blir naturligtvis den, att Svensk Filmindustri skolfilmer "ställa sig dyrare"; dock, efter vad erfarenheten visat, ej oöverkomliga, där behörigt av-

seende fästes vid *filmernas kvalitet* och *urvalets rikhaltighet*.

Vi förmoda, att det ej kan dröja länge, förrän man även i Sverige kommer till insikt om lämpligheten att understödja *skolor* för att sätta dem i tillfälle att skaffa sig apparater och att hyra filmer, där lämpliga sådana stå att få. Att understödja förmedlingsanstalter torde vara mindre behöfligt och mindre rationellt.

Svensk Filmindustris skolfilmavdelning arbetar nu på andra året. Rörelsen visar en betydlig stegring, av dess ledare i en intervju betecknad som i jämförelse med begynnelseåret "åtminstone fördubblad livaktighet". Vi citera denna intervju ("Filmnyheter" den 23 oktober 1922):

En mängd nya fasta stationer ha tillkommit, där skolfilmen är regelbunden gäst. Den i samband med skolmötet i Skara i somras utgivna broschyren "Filmen och folkundervisningen" har tydligen bidragit till att rikta stegrad uppmärksamhet på skolfilmarbetet. Skriften har i sammanfattningar och direkta utdrag ingått i en mängd tyska, franska och engelska facktidsskrifter och överallt uppmärksammats med smickrande omnämmanden. Senast har "Kinematographische Monatshefte" avtryckt ett avsnitt ur skriften, och samtidigt förekommer ett utförligt omnämmande av Svensk Filmindustris Afrikaexpedition. "Korrespondenz für Wissenschaft und Technik im Film" har tidigare, bland andra, haft smickrande omnämmanden av den svenska skolfilmverksamheten och därmed förbunden produktion.

— Nå men här hemma? fråga vi hr Berg.

— Jo, som sagt, rörelsen har minst fördubblats, men det är naturligtvis långt igen, innan den får sin fulla utveckling. Det är dock glädjande, att tillväxten sker så raskt som den gör. Och trots att företaget är svenskt, har det inte undgått erkännande här hemma. Här — hr Berg pekar på en respektingivande brevpärm — här skulle jag kunna visa fram brev från nästan varenda legation i Stockholm med begäran om broschyr, katalog och andra upplysningar för vederbörande länders undervisningsmyndigheters räkning eller med tack för det mottagna, men även en mängd enskilda svenskar, bildningsintresserade och representan-

ter. för undervisningsväsendet ha skänkt sin uppmuntran. Bland senast inkomna inregistrerar jag just undervisningsrådet Hjalmar Bergs tack för "Filmen och folkundervisningen", som han genomläst "med stort intresse och god behållning".

— Det är oförtydligt — fortsätter hr Berg — att intresset för skolfilmen håller på att vidga sig högst anmärkningsvärt. På läraremöten, föreläsningsförbundens årsmöten o. s. v. står numera undervisningsfilmen ganska regelbundet på programmet. Jag har haft nöjet mottaga inbjudningar att hålla föredrag och demonstrationer vid dylika tillfällen i större antal än jag kunnat för annat arbetes skull åtaga mig, ehuru jag så vitt möjligt söker efterkomma önskingar i den vägen.

På tal om uppmärksamheten utifrån kan det nämnas, att studiebesökande från åtskilliga länder styrt kosan hit i ärende att sätta sig in i Svensk Filmindustris skolfilmverksamhet och taga den till mönster. Bland intressantare besök i den vägen märkes ett sådant av bokförläggaren V. Richter från Köpenhamn, vilken föresatt sig att utvidga sin rörelse, innefattande all slags skolmateriell, till att även omfatta uthyrning av skolfilm. Härom heter det i en Stockholmstidnings intervju med hr Richter:

Skolfilmen har tills dato inte kommit långt i vårt södra grannland. Liksom i Sverige är huvudstaden i viss mån distanserad av landsorten. Men medan här i Stockholm några av de största läroverken dock gått i spetsen för hela landet, i det att där regelbundna filmföreställningar varje vecka pågå nu på andra året, befinner sig frågan i Köpenhamn på diskussionens stadium. De medelstora danska landsortsstäderna ha däremot åtminstone lagt handen till plogen. Där liksom i motsvarande svenska städer bruka visningarna ordnas genom samarbete mellan skola och biograf: barnen få ledigt från skolan för att på biograferna se skolprogram. En del skolor ha också redan lagt sig till med egna apparater. Det råder emellertid stor brist på lämpliga filmer, och det är denna brist som herr Richter i sin mån tänker fylla.

Huvudavsikten med herr Richters Stockholmsbesök var att här förvärva undervisningsfilmer av Svensk Filmindustris produktion. Sedan han fått en överblick över denna, förklarade han

sig synnerligen imponerad av dess omfattning och kvalitet. Det kommer att bli en glädje för honom att få visa dessa filmer i Danmark. Han var säker om att när de danska skolmännen finge se sådana bilder som de svenska industrifilmerna, representerade till exempel av filmen *Från trä till papper*, de svenska zoologiska filmerna såsom *Bengt Bergs* och *David Sjölanders* fågelfilmer, och de geografiska filmerna, företrädda av *Svensk Filmindustris* Afrikafilmer, så skulle skolfilmens genombrott i Danmark vara gjort.

Dessutom begagnade herr Richter tillfället att genom *Svensk Filmindustris* förråd av utländska skolfilmer, vilket enligt hans uppfattning är det största på en hand samlade skolfilmarkiv på denna sidan Atlanten, orientera sig i världsproduktionen. Det är hans avsikt att från de stora filmproducerande kulturländerna söka förvärva ett urval av dessa filmer, bland vilka hans intresse särskilt väcktes av de fysiologiska filmerna, representerade av *Blodomloppet*, och de biologiska, företrädda av sådana filmer som *Insekternas omvandlingar*, *Kameleonten* och *Spiggen*, och de fysiska och kemiska såsom filmer över *Luftens tryck* och *Kolsyra*.

Det kan tilläggas att — enligt meddelande från hr Richter i pressläggningen av detta häfte — den 21 november 1922 torde kunna sättas som den köpenhamnska skolfilmens födelsedag. Då ger hr Richter en första provuppvisning för de centrala danska skolmyndigheterna, varvid på programmet stå fem av *Svensk Filmindustris* upptagningar samt en från *Svensk Filmindustri* för tillfället lånad amerikansk skolfilm.

Från Finland har inkommit framställning att få hyra skolprogram för regelbundna föreställningar i Hälsingfors, eventuellt några andra större städer, vilket emellertid icke f. n. låtit sig göra med hänsyn till visningsrätten, som väl i en del fall utom för Sverige innehaves för Skandinavien men endast undantagsvis även för Finland. Med skolfilmverksamheten i Norge stå vi i nära kontakt.

Ledaren för *Bildstelle* i det tyska *Zentralinstitut für Erziehung und Unterricht*, professor *Felix Lampe*, som själv

aktivt deltagit i skolfilmframställning, framlägger skriftligen en del synpunkter och förslag rörande den svenska skolfilmens tillgodogörande i Tyskland. Ur brevets innehåll i övrigt torde få återgivas följande:

Für die lebenswürdige Übersendung des Katalogs für Schulfilm und der Schrift "Filmen och Folkundervisningen" mit der beigefügten maschinenschriftlichen Übersetzung möchte ich Ihnen meinen verbindlichsten Dank aussprechen und mir erlauben, Ihnen den Aufsatz aus dem 3. Jahrgang des Jahrbuchs des Zentralinstituts für Erziehung und Unterricht "Der Lehrfilm" als geringe Gegengabe zugehen zu lassen.

Sie werden wissen, dass das Zentralinstitut auf Veranlassung der Ministerien, denen Unterrichtsanstalten unterstehen, die von mir geleitete Bildstelle eingerichtet hat, um die Lehrfilmindustrie zu unterstützen. Zu diesem Zweck beraten wir die Firmen, indem wir Lehrfilmentwürfe begutachten und durch Nachweis wissenschaftlicher Sammlungen, Institute, bedeutsamer Fachleute, die als Mitarbeiter in Frage kommen, die Ausführung der Entwürfe zu erleichtern suchen.

Es freut mich, durch den Austausch unserer Schriften mit Ihnen in Verbindung gekommen zu sein, und ich erlaube mir, Sie darauf aufmerksam zu machen, dass die Bildstelle im Oktober 2 Bildwochen veranstaltet, um Lehrer und Schulaufsichtsbehörden über den Wert des Laufbildes noch besser zu unterrichten. Die erste Bildwoche wird vom 2.—5. Oktober in Hamburg, die zweite, mehr für Mittel- und Süddeutschland, vom 23.—28. Oktober in Jena stattfinden. Wenn es Ihre Zeit erlauben sollte, eine dieser Veranstaltungen zu besuchen, so würde ich das sehr begrüßen schon aus dem Grunde, weil sich aus dem persönlichen Meinungsaustausch für mich gewiss mancherlei Anregungen ergeben dürften, die dem Lehrfilmwesen vielleicht zu gute kommen könnten.

Mit vorzüglicher Hochachtung

F. Lampe.

Leiter der Bildstelle.

För effektiv bevakning av produktionen på skolfilmområdet har Svensk Filmindustris skolfilmavdelning ordnad representation i Amerika, Frankrike och Tyskland.

Här hemma går skolfilmsaken, som sagt, stadigt framåt. Att det finnes enstaka skolmän, vilka ställa sig oförstående inför detta för deras eget arbetes framtid så betydelsefulla hjälpmedel i undervisningen, kunde giva anledning till betraktelser; de må en gång i skolfilmens historia höra till kapitlet om de svårigheter, som icke heller skolfilmen undgått i sin strävan till fullt erkännande. Men där motståndet tager sig obehöriga uttryck, måste det ju bekämpas. Det är, för att taga ett exempel, att märka att lagen om nöjesskatt uttryckligen undantager tillställningar, som anordnas i uppfostrings- och undervisningssyfte. Icke desto mindre har innevarande höst drättselkammaren i en av landets största städer gjort försök att skattbelägga rena skolfilmföreläsningar. Försöket avvärjdes, men det omnämnes som ett giv akt, i händelse liknande försök skulle göras annorstädes.

Av de erfarenheter, som de för skolfilmsaken intresserade biografmännen gjort, få vi ofta del. Representativt för en särskild trakt är ett brev från en biografägare, av lämpliga hänsyn här betecknad som hr X. i Y., som skriver bl. a.:

Alltså emotse vi med nöje och förhoppningar en skolfilm den 3 sept. och så framåt var 14:de dag såvida det något så när går ihop ekonomiskt. Någon direkt vinst väntas inte. Men det kan ju göra nytta både åt barnen och åt filmen, som på sina håll är alltför litet uppskattad eller med andra ord: den är avskydd och hatad som ett djävulens bländverk, som med största lätthet drar en stackars omisstänksam människa ned i fördärvet. "Det borde stå *Helvetet* som inskription över porten", säga vissa predikanter här, som envisas marschera baklänges i tiden. Det är ingen humor i det, det är tråkigt att höra det, det är ingenting att tala om, varför jag ber om ursäkt för min lösa tunga, och tecknar...

Till det citerade fallet bör bemärkas, att hr X. i Y. lyckats genomföra skolfilmen med regelbundet förbättrade resultat.

Han har därvid haft verksam hjälp av *en* lärare samt ortspressen och småningom vunnit föräldrarna för saken, men skolstyrelsen förbjuder varje meddelande i skolan om förevisningarna!

På andra ställen är arbetet lättare och tacksammare. Även ett vittnesbörd härom torde försvara sin plats:

VICTORIA-BIOGRAFEN

Hugo Sundbärg.

Ronneby den 14 okt. 1922.

Herr Dir. Gustaf Berg,

Stockholm.

Å Victoriabiografen har just nu den första dagens skolfilmföreställningar avslutats, och ber jag att å egna, skolornas lärares och icke minst å publiken-småttingarnas vägnar få framföra ett hjärtligt tack för de ypperliga filmerna. Jag gav två föreställningar, som besöktes av cirka 450 barn. Framdeles, då Ronneby landsförsamlings skolor sannolikt också bli med, hoppas jag kunna fylla lokalen, som rymmer 220 sittplatser, tre gånger.

Jag kommer att taga ett program i veckan — — — —

Med utmärkt högaktning

Hugo Sundbärg.

Till skolfilmens gynnare och vänner ha på senare tiden kommit flera större sjukhus, sanatorier, hospital och dylika anstalter. Som ett exempel på hur detta utfallit återges följande skrivelse från en överläkare:

HÖGBO SJUKHUS.

Falun den 25 sept. 1922.

*A.-Bol. Svensk Filmindustri,
Skolfilmavd.*

Återsänder i dag de lånade filmerna och ber att få tacka för det synnerligen goda programvalet, som tydligen i hög grad roade mina patienter och även mig själv.

Anhåller nu om en ny sändning till den 7 oktober och vore tacksam få bland annat

Med utmärkt högaktning
V. Malmström.

Även i föreläsningsverksamheten blir anlitaudet av undervisningsfilmen som illustration och attraktion allt vanligare. Vid års- och jubileumsmöte den 7 oktober i Flen med Södermanlands Föreläsningsförbund höll den kände folkhögskole- och folkbildningsveteranen rektor C. G. A. Brockman i Åsa ett föredrag, vari han förordade filmen som "ett nödvändigt hjälpmedel vid såväl föreläsningar som i skolundervisningen". Ur ett brev från en annan känd föreläsare och skolman tillåta vi oss hämta ett uppmuntrande omdöme:

Västerås den 5 november 1922.

Till

A.-B. Svensk Filmindustri,
Stockholm.

I övrigt får jag komplimentera Eder för Edra utomordentliga skolfilmer, vilka även lämpa sig utmärkt till uppvisning i samband med föreläsningar. Intresset för dessa filmförevisningar är ofantligt stort, och tyckes belåtenheten vara allmän. Filmen "Lapparne" har vid förevisningen här väckt stort uppseende, och troligt är att en repris av föreläsning med denna film måste göras längre fram.

Även de å härvarande Skandiabiograf givna skolföreställningarna ha rönt ett ofantligt intresse från den unga publikens sida, och även principiella motståndare mot filmen som undervisningsmedel ha uttryckt sin stora belåtenhet med dessa filmer.

Med utmärkt högaktning

Olof Norrman.

Läroverksadjunkt.

Supplement
till
Katalog över skolfilmer

tillgängliga genom

Aktiebolaget Svensk Filmindustris
Skolfilmavdelning

(November 1922)

Vid behov av bildapparater,
tillbehör till sådana, maskintek-
niska råd och upplysningar m. m.
— vänd er icke till skolfilmavdel-
ningen utan till A.-B. Svensk
Filmindustris *Maskinavdelning*.
(Adress: se tillkännagivande å häftets
sista innersida).

**Vid behov av skolfilmer i
gott skick och rikligt urval,**
eventuellt i kombination med lämp-
lig nöjesfilm, samt vid önskan om
upplysningar rörande skolfilm o. d.
— vänd er till

Aktiebolaget

Svensk Filmindustri

Avd. för skolfilm

Kontor: Kungsgatan 19, 2 tr.

Telefon: namnanrop:

SVENSK FILMINDUSTRI

Postadress: Fack 630, Stockholm I

Telegramadress: Filmindustri.

SUPPLEMENT

(NOVEMBER 1922)

TILL

KATALOG ÖVER SKOLFILMER

TILLGÄNGLIGA GENOM

AKTIEBOLAGET SVENSK FILMINDUSTRIS

SKOLFILMAVDELNING

Filmens namn	Längd i meter	Officin	Anm.
Geografi.			
Sverige.			
Saltsjöbaden	95	Svensk Film-	
<i>Bilder från en modern villastad.</i>		industri	
Göta kanal	180	»	
<i>En färd från Stockholm till Göteborg.</i>			
Västgötabygd	75	»	
<i>En hembygdsfilm från Skara och Kinnekulle.</i>			
Från Sassnitz till Stockholm	160	»	
<i>Bilder från en resa genom Sverige.</i>			
Porjus och Stora Sjöfallet	125	»	
<i>De väldiga vattenfallen i Stora Lule älv.</i>			
Päsisjokk	185	»	
<i>En fjällbäcks väg till havet.</i>			
Från Abisko till Kebnekaise	188	»	
<i>På turistvandring i Lappland.</i>			
Renhjord på flyttning	175	»	
<i>Några drag ur lapparnas liv.</i>			
Övriga Europa.			
Glommen	150	»	
<i>Bilder från Skandinavians längsta flod.</i>			
Vattenvägen genom Berlin	130	Tysk	
<i>En färd på Spree genom Tysklands huvudstad.</i>			
En bajersk småstadsideyll	90	»	
<i>Kelheim och Befrielsehallen på Mikaeliberget.</i>			
Wendelstein	94	»	
<i>En berömd bajersk turistort.</i>			
Jöklar och vattendrag i Alperna	350	»	
<i>Snöfält och glaciärer, strömmar, vattenfall och sjöar.</i>			

Filmens namn	Längd i meter	Officin	Anm.
Bebyggelsen i Alperna	275	Tysk	
<i>Städer och borgar, byar och gårdar.</i>			
Gamla och nya färdesätt i Alperna ...	395	»	
<i>Till fots och till häst, med ånga och med elektricitet i Alpernas svåra terräng.</i>			
Idrottsliv i Alperna	195	»	
<i>Vintersport, alpbestigningar och jökelvandringar.</i>			
Främmande världsdelar.			
Genom Yosemite dalen	200	Amerikansk	
<i>Med bil och till häst genom en av Amerikas nationalparker i Sierra Nevada.</i>			
I Oregons snöfjäll	210	»	
<i>Med en bergklättrarklubb i Klippiga bergen.</i>			
Zoologi.			
Däggdjur.			
Veckelbjörnen	150	Fransk	
<i>Kinkaju eller veckelbjörn från Amerikas tropiska skogar.</i>			
Prärieräv och kängururätta	110	Amerikansk	
<i>Några drag ur djurlivet i Mexikos öknar.</i>			
Två små nallar.....	170	Engelsk	
<i>Ett par tvättbjörnars äventyr i Alaska.</i>			
Sällskapsdjur.....	275	Tysk	
<i>En rad egendomliga exempel på de många djur, som människan kan tämja.</i>			
I en zoologisk trädgård.....	130	Amerikansk	
<i>Bilder från New Yorks djurgårdar.</i>			
Fåglar.			
Bengt Bergs: Som flyttfågel i Afrika:			
I. Med ärlan till Egypti land	300	Svensk Film- industri	
II. Nu resa änderna till Vita Nilen; och: I tranornas förlovade land	400	»	
III. Vad hägern såg i tropiken; och: Från Afrikas jord och Nilens vattudalar ha fåglarnas härar brutit upp	400	»	

Filmens namn	Längd i meter	Officin	Anm.
Hägrarna vid Hjartaredsjön <i>Bilder från en halländsk hägerkoloni.</i>	100	Svensk Film- industri	
Kolibrin <i>Den minsta och praktfullaste bland alla fåglar.</i>	90	Amerikansk	
Småfåglar <i>Gulärta och stenskvätta, bergfink och hackspett.</i>	100	Svensk Film- industri	
En amerikansk fågelsjö <i>Pelikaner och ägretthägrar i en nationalpark i staten Oregon.</i>	125	Amerikansk	
Ryggradslösa djur.			
Vattenspindeln <i>En sällsynt specialisering bland spindlarna.</i>	185	Tysk	
Insekternas försvarsmedel <i>Beväpning och skyddande förklädnad.</i>	145	Fransk	
Insekternas omvandling..... <i>Olika insektordningar med helt olika ungdoms- utveckling.</i>	305	Tysk	
Skymningssvärmaren <i>En fjärils liv och utveckling.</i>	145	Fransk	
Tiofotingen <i>En representant för bläckfiskarna, de högst stå- ende blötdjuret.</i>	160	»	
Iglar och vattenscorpioner <i>Blodsugare och rovdjur i en liten vattensamling.</i>	360	Tysk	
Urdjur <i>Några encelliga djur, sedda under mikroskopet.</i>	90	»	
Hälsolära och fysiologi.			
Hjärtat <i>Pumpverket som driver blodomloppet.</i>	100	Amerikansk	
Människans muskulatur..... <i>En demonstration av musklernas och skelettets mekanism.</i>	190	Tysk	
Kampen mot tuberkulos <i>Arbetet mot tuberkulosens spridning bland barnen.</i>	300	»	

Filmens namn	Längd i meter	Officin	Anm.
Geologi och fysisk geografi.			
Från källan till havet..... <i>En revy över vattendragens typiska former.</i>	125	Tysk	
Alpernas byggnad <i>En bergskedjas tektonik och geologi.</i>	190	»	
Botanik.			
Bladens utveckling <i>Hur örternas andningsorgan växa ut.</i>	120	Fransk	
Från frö till planta..... <i>Groddplantans utveckling, demonstrerad med turkisk böna.</i>	135	Tysk	
Arkeologi.			
Björkö rikspark <i>Bilder från det gamla Birkas ö, upptagna under ledning av Gunnar Hallström.</i>	300	Svensk Film- industri	
Industri och teknik.			
Svenskt hantverk..... <i>Filmen är delad i tre rullar och visar tjugofem särskilda hantverkare i arbete.</i>	800	»	
Från trä till papper <i>Papperstillverkning, demonstrerad av bilder från svenska sulfidfabriker.</i>	325	»	
Vid ett norrländskt sågverk..... <i>Bilder från en av vårt lands viktigaste industrier.</i>	125	»	
Amerikansk telefon..... <i>Apparater och ledningar, växelsystem och repara- tioner.</i>	240	Amerikansk	
Modern porslinskonst <i>Tillverkningen vid Gustafsbergs porslinsfabrik.</i>	150	Svensk Film- industri	
Hur Stockholm får sin mjölk <i>Mjölkcentralens arbete för behandling och distri- bution av mjölken.</i>	250	»	

Filmens namn	Längd i meter	Officin	Anm.
Åkerbruk och boskaps- skötsel.			
Bevattning av åkerfält <i>Demonstration av maskinell bevattning.</i>	40	Svensk Film- industri	
Motorplogar <i>En bild från det moderna jordbrukets utrustning.</i>	60	»	
Svinavel <i>Uppfödning av avelsdjur av Bondesons svinstam.</i>	95	»	
Diverse.			
Einsteins relativitetsteori <i>Åskådliggjord i filmbilder. Därtill beledsagande föredrag.</i>	1200	Tysk	
Friluftsslekar <i>Räv och gås, stafett i ring, dragkamp och olika bollspel.</i>	175	Svensk Film- industri	
Scoutlägret vid Sparreholm <i>Scouternas sommarliv på ett av Södermanlands stora gods.</i>	150	»	
Sommardagar på Skatboet <i>Från scouternas friluftsliv i Stockholms skärgård.</i>	190	»	
En dag på ett flickscoutläger <i>Scoutflickornas friluftsliv på en halländsk bondgård.</i>	165	»	
Första hjälpen vid olycksfall <i>Från en liten instruktionskurs vid Röda Korset.</i>	75	»	
Stockholms yrkesskolor <i>En manöverdag med beriden trupp i Portugal.</i>	195	»	
Kavalleri på övning <i>En manöverdag med beriden trupp i Portugal.</i>	205	Fransk	
Skördefest i Nerike <i>Film från ett hembygdsmöte.</i>	90	Svensk Film- industri	

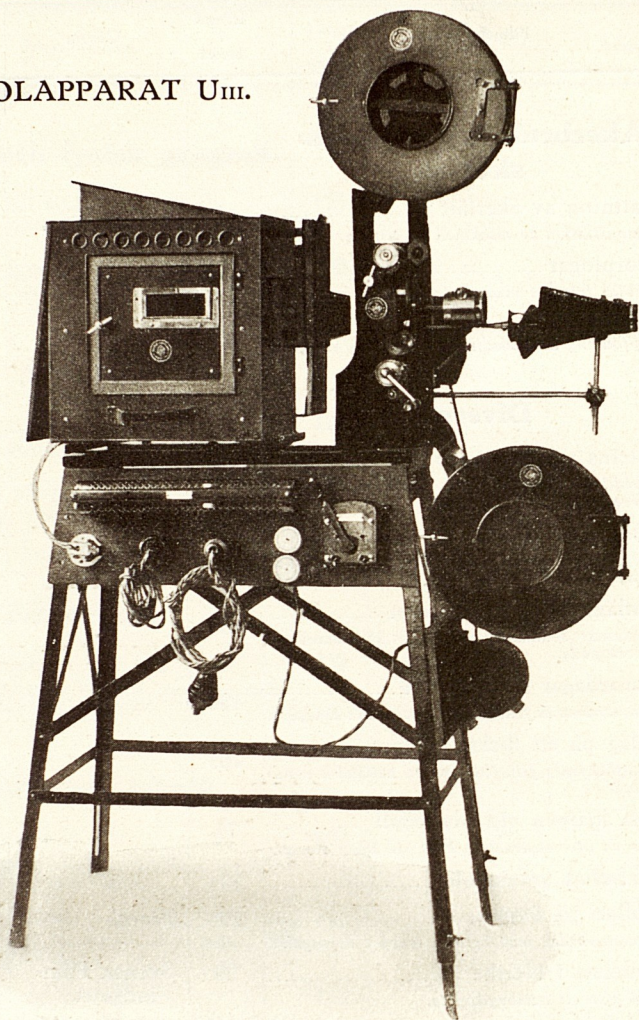
SNÖHYDDANS FOLK

1800 m. Amerikansk.

Berättelsen om en eskimåfamiljs kamp för tillvaron.

Denna utomordentligt storslagna film skildrar färder i kajak mellan isbergen och i släde efter hundspann över vidderna, livet i snöhyddorna samt fiske med ljuster och jakter på säl och valross.

SKOLAPPARAT Uiii.

Vid behov av skolapparater samt vid behov av råd och upplysningar i alla maskintekniska frågor vänd Eder till

AKTIEBOLAGET SVENSK FILMINDUSTRI

Telegr.-adress:
Biomaskineriet.

Maskinavdelningen
Kungsgatan 19-21, Stockholm.

Telefon:
Namnanrop.

Katalog
över
SKOLFILMER

tillgängliga genom

Aktiebolaget Svensk Filmindustris
Skolfilmavdelning

erhålls kostnadsfritt på rekvisition från
Svensk Filmindustris Skolfilmavdelning,
adress: Stockholm, Postfack 630.

Avskrift.

Generaldirektör Bergqvist
Träsköln, Aktiebolaget Svenska
Katalogen. Lön den 16 mars 1922

Av samma författare ha tidigare i tryck utgivits bl. a. följande skrifter i kinematografiska ämnen:

Några ord från biografcensuren.

Stockholm 1912.

Barn och biograf.

En orientering med hänsyn till censuruppgift och gällande förordning. Stockholm 1916.

Synpunkter på säsongen 1917-18.

Föredrag vid Svenska Film- och Biografmannasällskapets kongress. Stockholm 1918.

Barngränsfrågan.

Ett utredningsbidrag. Stockholm 1918.

Svensk biografutveckling och lagstiftning.

Inledningsord vid första skandinaviska filmmannakongressen. Stockholm 1919.

Aktuella filmproblem.

Föredrag vid landsmötet 1921 i Kristiania med Kommunale Kinematografers Landsförbund. Stockholm 1921.

Filmen och folkundervisningen.

En blick på skolfilmens läge i Sverige sommaren 1922. Stockholm 1922.

www.books2ebooks.eu